

Sygn. akt VII U 1251/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 17 lutego 2021 r. w Warszawie

sprawy M. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania M. W. (2)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 27 lipca 2020 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lipca 2020 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2021 r., poz. 353), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 17 lipca 2017 r., odmówił M. W. (1) przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 6 grudnia 2016r. matce T. P.. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że ubezpieczona wiek 25 lat ukończyła w dniu (...), a więc nie będąc na ostatnim roku nauki w szkole wyżej. Jak podał, ubezpieczona w roku akademickim 2019/2020 była studentką pierwszego roku drugiego semestru studiów, a w dniu 1 października 2020 r. miała zostać wpisana na drugi rok studiów. Prawo do renty rodzinnej może zostać przedłużone do zakończenia konkretnego, a więc ostatniego roku studiów, na którym uprawniony ukończył 25 lat życia, nie natomiast do ukończenia studiów wyższych bez względu na wiek (decyzja ZUS z dnia 27 lipca 2020 r., znak: (...)) – nienumerowana karta a.r.).

M. W. (1) w dniu 21 sierpnia 2020 r. złożyła odwołanie od ww. decyzji z dnia 27 lipca 2020 r., znak: (...), wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 6 grudnia 2016r. matce T. P.. Zaskarżonej decyzji odwołująca zarzuciła naruszenie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez jego niezastosowanie w rozpatrywanej sprawie, podczas gdy przed ukończeniem 25 roku życia zdała wszystkie egzaminy wymagane na przedostatnim roku studiów, tym samym rozpoczynając ostatni rok. Odwołująca wyjaśniła również, że w 2019 r. rozpoczęła dwuletnie studia stacjonarne (...) stopnia na kierunku zarządzanie na Akademii (...) w W.. Pierwszy rok akademicki ukończyła 8 czerwca 2020 r. zdając ostatni egzamin przewidziany programem studiów pierwszego roku. Ze względów organizacyjnych ocena z przedmiotu została wystawiona 16 lipca 2020 r. Odwołująca dodała, że zaświadczenie z dnia 17 lipca 2020 r. wydane przez Akademię (...) potwierdza, że przed datą urodzin, tj. przed 21 lipca 2020 r. zaliczyła wszystkie przedmioty objęte programem studiów pierwszego roku, co skutkuje zaliczeniem pierwszego roku studiów i rozpoczęciem drugiego, a więc ostatniego roku studiów. Rozpoczęcie zajęć planowane było od 1 października 2020 r. i wtedy też miał zostać dokonany wpis na listę studentów drugiego roku studiów. Odwołująca stwierdziła również, że planowana data wpisu na listę studentów ostatniego roku

nie była od niej zależna i wynikała z przyczyn organizacyjnych. Jednocześnie wypełniła przesłanki uprawniające ją do wpisu na listę studentów kolejnego roku, zdając egzaminy wymagane na przedostatnim roku studiów. W ocenie odwołującej nie ulega również wątpliwości fakt, że wpis na listę studentów ma charakter jedynie deklaratoryjny, gdyż momentem rozpoczęcia kolejnego roku studiów jest moment zakończenia poprzedniego roku, tym bardziej, że w trakcie przerwy wakacyjnej zachowuje się status studenta. Tym samym przed datą urodzin była już studentką ostatniego roku studiów, bowiem naturalną konsekwencją zaliczenia poprzedniego roku studiów było rozpoczęcie kolejnego roku. Bez znaczenia jest z kolei okres przypadającej przerwy wakacyjnej, który przerywa jedynie plan zajęć, a nie fakt studiowania i posiadania statusu studenta. Data faktycznego rozpoczęcia zajęć stanowi jedynie kwestię organizacyjną, zależną od programu danej uczelni. W związku z powyższym zaliczenie egzaminów przewidzianych programem nauki przedostatniego roku studiów automatycznie powoduje zaliczenie tego roku studiów. Odwołująca wskazała, że z tym momentem stała się studentką ostatniego roku studiów, a nie dopiero z chwilą formalnego wpisania jej na listę studentów. W konkluzji odwołania ubezpieczona wniosła więc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie na jej rzecz prawa do dochodzonego świadczenia (odwołanie z dnia 21 sierpnia 2020 r. k. 3-6 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 16 września 2020 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniosł o jego oddalenie z przyczyn podanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał też, że odwołująca nie spełnia warunków przewidzianych w art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ w dniu (...) ukończyła 25 lat. Jednocześnie, w dniu osiągnięcia 25 roku życia, nie była jeszcze studentką ostatniego roku studiów, gdyż nie została wpisana na listę studentów, co oznacza, że nie zostały spełnione przesłanki wymagane przepisem art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej (odpowiedź na odwołanie z dnia 16 września 2020 r. k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. W. (1), ur. (...), była uprawniona do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 6 grudnia 2016r. matce T. P. od 1 lutego 2017 r. na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W kolejnych latach świadczenie było przeliczane. W dniu 30 września 2019 r. ubezpieczona ukończyła stacjonarne studia pierwszego stopnia na (...) Akademii (...) z siedzibą w W.. W roku akademickim 2019/2020 odwołująca była studentką pierwszego roku pierwszego semestru stacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku zarządzania na w/w uczelni. Jako planowany termin ukończenia studiów wskazano dzień 30 września 2021 r. W dniu 17 lipca 2020 r. powyższa uczelnia zaświadczyła, że ubezpieczona zaliczyła wszystkie przedmioty objęte programem studiów pierwszego roku i zostanie wpisana na drugi rok studiów 2020/2021 w dniu 1 października 2020 r. Ostatnio, renta rodzinna była wypłacana odwołującej do dnia 21 lipca 2020 r., tj. do miesiąca, w którym ubezpieczona ukończyła 25 rok życia w oparciu o treść zaświadczenia z dnia 21 października 2019 r. (zaświadczenie z dnia 6 lutego 2017 r. k. 11, odpis skrócony aktu zgonu k. 12, decyzja ZUS o przyznaniu renty rodzinnej z dnia 14 lutego 2017 r., znak: (...) k. 17-18, decyzje o przeliczeniu świadczenia k. 23-24, zaświadczenie z dnia 30 października 2018 r. k. 26, zaświadczenie z dnia 25 marca 2019 r., zaświadczenie z dnia 28 maja 2019 r., zaświadczenie z dnia 21 października 2019 r. i z dnia 17 lipca 2020 r. – nienumerowane karty a.r.).

W dniu 17 lipca 2020 r. odwołująca wystąpiła do ZUS z wnioskiem o podjęcie wypłaty renty rodzinnej podając, że wiek 25 lat ukończyła w dniu (...), kiedy realizowała drugi (ostatni) rok studiów. Do wniosku ubezpieczona dołączyła zaświadczenie z uczelni z tej samej daty. W treści tego zaświadczenia podano, że ubezpieczona zaliczyła wszystkie przedmioty objęte programem studiów pierwszego roku i zostanie wpisana na drugi rok studiów 2020/2021 w dniu 1 października 2020 r. (wniosek z dnia 17 lipca 2020 r., zaświadczenie z dnia 17 lipca 2020 r. – nienumerowane karty a.r.).

W rozpoznaniu powyższego wniosku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 27 lipca 2020 r. decyzję znak: (...), w której odmówił ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 6 grudnia 2016r. matce T. P.. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że ubezpieczona wiek 25 lat ukończyła w dniu (...), a więc nie będąc na ostatnim roku nauki w szkole wyżej. Jak podał, ubezpieczona w roku akademickim 2019/2020 była studentką pierwszego roku drugiego semestru studiów, a w dniu 1 października 2020 r. miała zostać wpisana na drugi rok studiów. Prawo do renty rodzinnej może zostać przedłużone do zakończenia konkretnego, a więc ostatniego roku

studiów, na którym uprawniony ukończył 25 lat życia, nie natomiast do ukończenia studiów wyższych bez względu na wiek (decyzja ZUS z dnia 27 lipca 2020 r., znak: (...) – nienumerowana karta a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, ubezpieczona M. W. (1) złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 21 sierpnia 2020 r. k. 3-6 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. W. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 lipca 2020 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Rozpoznanie sprawy w rozpatrywanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021 r., poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że nie było to konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy odwołująca M. W. (1) spełnia warunki do przyznania jej prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 6 grudnia 2016 r. matce T. P. w oparciu o przepis art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2021 r., poz. 353) pomimo, że wiek 25 lat ukończyła w dniu (...), a więc nie będąc na ostatnim roku nauki w szkole wyżej, gdyż na listę studentów miała zostać wpisana w dniu 1 października 2020 r.

Stosownie do treści art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 353), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Do renty rodzinnej uprawnieni są członkowie rodziny, do których zalicza się dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione (art. 67 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy). W myśl art. 68 ust. 1 ustawy, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: 1) do ukończenia 16 lat; 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2. Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów (art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS).

Renta rodzinna pełni głównie funkcję alimentacyjną. Jej celem podstawowym jest dostarczenie środków utrzymania tym dzieciom, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub kształcenie się nie mają możliwości pozyskiwania tychże środków własną pracą (działalnością zarobkową). Stanowi ona pieniężną rekompensatę utraty, przede wszystkim, ale nie tylko, ekonomicznego wsparcia ze strony zmarłego rodzica lub innej osoby, na której ciążył obowiązek alimentacyjny wobec dziecka. Renta rodzinna stanowi swoistego rodzaju rekompensatę dochodu utraconego wskutek śmierci osoby bliskiej. W wyroku z dnia 11 kwietnia 1996 r., (II UR 4/96) Sąd Najwyższy stwierdził, że całokształt przepisów prawnych regulujących prawo do renty rodzinnej dla dzieci wskazuje, że zasadniczym celem

tego świadczenia jest dostarczanie środków utrzymania tym dzieciom pracownika (rencisty), które w związku z kształceniem się w szkole nie wykonują pracy stanowiącej źródło utrzymania. Celem regulacji (wyjątku) z art. 68 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS jest zapewnienie renty rodzinnej tylko na czas ostatniego roku studiów i tylko ten okres może przedłużyć ochronę rentową po osiągnięciu przez studenta 25 lat życia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2011 r., II UK 201/10).

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy były w zasadzie bezsporne. Wynikają one z treści dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego. Jak ustalił Sąd w oparciu o te dowody, odwołująca w dniu 21 lipca 2020 r. ukończyła wiek 25 lat, a zatem miało to miejsce na pierwszym roku dwuletnich studiów stacjonarnych drugiego stopnia, gdyż na drugi ostatni rok odwołująca została wpisana w dniu 1 października 2020 r. Należy podkreślić, że ustawa o emeryturach i rentach z FUS zakreśla okres ochronny do 25 roku życia, po osiągnięciu którego, dalsze doskonalenie umiejętności zawodowych nie korzysta z ochrony udzielanej świadczeniem ubezpieczeniowym. Możliwość przedłużenia okresu wypłaty renty rodzinnej powyżej 25 roku życia istnieje tylko do zakończenia ostatniego roku studiów, na którym uprawniony ukończył ten wiek (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 września 2012 r., II UK 37/12 i z dnia 3 marca 2016 r., II UK 82/15). Możliwość dalszego pobierania renty rodzinnej po osiągnięciu 25 lat życia przez dziecko zdolne do pracy stanowi dodatkowe, wyjątkowe uprawnienie nadane przez ustawę. Dokonując wykładni art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Najwyższy, kierując się przede wszystkim brzmieniem tego przepisu, określił przesłanki warunkujące przedłużenie uprawnień do renty rodzinnej jako osiągnięcie 25 lat życia w czasie ostatniego roku studiów w szkole wyższej (por wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2011 r., II UK 303/10 i z dnia 26 marca 2015 r., II UK 138/14).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się również, że pomiędzy wskazanymi przesłankami istnieje związek czasowy wiążący pozostawanie studentem ostatniego roku studiów w szkole wyższej z dniem osiągnięcia 25 lat życia, nie zaś z rokiem kalendarzowym, w którym ten dzień nastąpił. W związku z tym, do przedłużenia prawa do renty rodzinnej niezbędne jest, aby w dniu osiągnięcia 25 lat życia dziecko już było na ostatnim roku studiów wyższych, nie zaś aby miało osiągnąć taki status w choćby niedalekiej przyszłości, z zastrzeżeniem, że na ostatnim roku studiuje student, który zdał wszystkie egzaminy i uzyskał wszystkie zaliczenia wymagane na przedostatnim roku studiów i został wpisany na listę studentów na ostatni rok (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2007 r., II UK 15/07, i z dnia 3 marca 2016 r., II UK 82/15).

W dniu 21 lipca 2020 r. ubezpieczona nie była jeszcze studentką drugiego roku studiów, ponieważ nie została wpisana na listę studentów. Z kolei z punktu widzenia obowiązujących przepisów, nie ma znaczenia osiągnięcie statusu studenta ostatniego roku studiów w niedalekiej przyszłości. Jak wskazuje Sąd Najwyższy, ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, następuje przy uwzględnieniu wpisu na ostatni rok studiów dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 r., I UK 265/05 i z dnia 3 marca 2016 r., II UK 82/15). Uwzględniając okoliczności sprawy, Sąd uznał więc, że odwołującej nie przysługuje prawo do renty rodzinnej.

W tej sytuacji, Sąd Okręgowy, na podstawie wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz w oparciu o obowiązujące przepisy prawa przyjął, że odwołanie M. W. (1) od decyzji organu rentowego z dnia 27 lipca 2020 r., znak: (...), było bezzasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior